

УДК 727:378.4(477.83)(091)

DOI <https://doi.org/110.32999/ksu2786-5118/2023-42-1>

АРХІТЕКТУРНИЙ КОМПЛЕКС ЛЬВІВСЬКОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ

Божко Наталія Миронівна,

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри українознавства

Львівського національного медичного університету

імені Данила Галицького

Bozhkon@ukr.net

orcid.org/0000-0003-4633-2484

Метою дослідження є історія розвитку головних етапів проектування та будівництва навчальних корпусів, що стали основними приміщеннями для навчання та підготовки медиків у львівському університеті. **Методологічною основою дослідження** були методи історіографічного аналізу та синтезу, історико-системний метод, що використовувалися на основі принципів історичного об'єктивізму.

Основні результати дослідження. У дослідженні розглянуто процес заснування львівського університету як одного з найстаріших на українських землях. Звернено увагу на хід проведення секуляризації в австрійській імперії, що надало можливість використати статки ліквідованих чернечих орденів для потреб держави, зокрема, відновлення діяльності освітніх закладів у Львові. У науковій розвідці розглядається процес становлення і розвитку медичного факультету до власне – медичного університету, а також простежується можливість використання старих приміщень лічниць львівських монастирів. Висвітлено інформацію щодо будівництва нових навчальних корпусів медичного факультету львівського університету та навчальних приміщень, де відбувалася підготовка майбутніх лікарів при міських медичних установах наприкінці XIX–XX століть.

Висновки. Представлена інформація свідчить, що історія проектування та будівництва приміщень, де навчалися медики є нерозривно пов'язана з формуванням історичного ландшафту міста Львова протягом XIX–XX століть. Вказаний період дає можливість також проаналізувати зміни, які відбувалися у розбудові інфраструктури міста, особливо його східного передмістя – району Личаків. Автор дослідження звертає увагу на творчу діяльність відомих європейських архітекторів та будівничих, що прилучилися до проектування та будівництва медичних закладів міста та навчальних корпусів медичного університету. Їх творчий доробок дає можливість простежити еволюцію використання архітектурних стилів у Львові від бароко до конструктивізму двадцятого століття.

Ключові слова: освіта, Галичина, львівський університет, медичний факультет навчальні приміщення, архітектура.

ARCHITECTURAL COMPLEX OF LVIV MEDICAL UNIVERSITY: HISTORY OF ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT

Bozhko Nataiia Myronivna,

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Ukrainian Studies Department

Danylo Halytsky Lviv National Medical University

Bozhkon@ukr.net

orcid.org/0000-0003-4633-2484

The purpose of the study is the history of the development of the main stages of the design and construction of educational buildings, which have become the central premises for the study and training of medics at Lviv University. **The methodological basis of the study** became historiographical analysis and synthesis methods and historical-systemic method used under the principles of historical objectivism.

The main results of the study. The study examines the process of founding Lviv University as one of the oldest in Ukrainian lands. Attention is drawn to the progress of secularization in the Austrian Empire, which provided an opportunity to use the fortunes of liquidated monastic orders for the needs of the state, in particular, the restoration of educational institutions in Lviv. The scientific investigation examines the process of the formation and development of the medical faculty into a medical university proper, as well as the possibility of using the old hospital premises of Lviv monasteries. Information is highlighted concerning the construction of new educational buildings for the medical faculty of Lviv University and educational premises where future medical professionals were trained at city medical institutions at the end of the 19th and 20th centuries.

Conclusions. The presented information shows that the history of the design and construction of premises where medics studied is inextricably linked with the formation of the historical landscape of the city of Lviv during the

19th and 20th centuries. This period also provides an opportunity to analyze the changes that took place in the development of the city's infrastructure, especially in its eastern suburb – the Lychakiv district. The author of the study draws attention to the creative activity of famous European architects and constructors who participated in the design and construction of the city's medical institutions and educational buildings of the medical university. Their creative output makes it possible to trace the evolution of the use of architectural styles in Lviv from baroque to twentieth-century constructivism.

Key words: education, Galicia, Lviv University, medical faculty, educational premises, architecture.

Вступ. Існування незалежної суверенної держави неможливе без знання і збереження народом власної історії, культури, мови. Особливо ці аксіоми значимі для нас українців у час повномасштабного вторгнення рф. Ще зовсім недавно в українському соціумі звучали думки, що в сучасному глобальному світі, знання української мови, культури, історії є необов'язковим елементом для успішної кар'єри працівника ІТ-сфери, медика, інженера тощо. Сьогодні ці застарілі наративи звучать вже не так голосно і переконливо. Знання історичних фактів про власну державу, місто, село, університет, у якому ти навчався, все частіше, стають знаком освіченості, фаховості, сучасності кожної молодої людини, дають змогу відчувати свою приналежність до великого українського народу та його діянь.

Метою запропонованого дослідження є систематизація та конкретизація певних моментів з історії львівського університету, зокрема, його медичного факультету. Звернено увагу на інформацію щодо перепрофілювання, проектування та будівництва навчальних корпусів та приміщень клінічних кафедр львівського медичного університету; їх вплив на розбудову та формування міської інфраструктури Львова, що створили неповторний історико-архітектурний ансамбль міста.

2. Історія навчальних споруд львівського університету

Історія навчальних споруд львівського університету веде свій початок з кінця XVIII ст., коли у результаті секуляризаційної реформи Габсбургів припинила існування низка монастирів і храмів на території Галичини. Держава оголошувалася верховним власником і розпорядником усіх церковних земель та майна, а усі без винятку церковні організації – лише їх користувачами. У жовтні 1773 р. австрійська держава конфіскує майно ліквідованого ордену єзуїтів у Львові. Усі маєтності чернечого ордену було передано новоствореному Науковому фонду. Коштами цього фонду від 1784 р. фінансувалася відновлена діяльність львівського університету (Чорний, 2012–2013: 314).

Наприкінці XVIII ст. на теренах Львова триває процес ліквідації монастирів, костелів та церков. Серед них жіночі монастирі: домініканок св. Катерини Сієнської, св. Апостола Петра (бригідок), св. Агнеси (кармеліток взутих), Непорочного зачаття Діви Марії (кларисок); чоловічі монастирі: св. Марії Магдалини домініканців, св. Урсули домініканців-обсервантів, св. Казимира (реформатів), св. Леонарда і св. Мартина (кармелітів взутих), св. Лаврентія (боніфратрів), св. Михаїла (кармелітів босих), св. Анни (августинців), місіонерів, св. Казимира (реформатів), тринітаріїв (Святої Трійці і св. Миколая), Непорочного Зачаття Діви Ма-

рії (капуцинів), св. Хреста (театинів), св. Петра і Павла (паулінів) (Чорний, 2012–2013:316). Згодом приміщення ліквідованих монастирів і храмів стають тим фондом, завдяки якому, австрійська держава отримала можливість розвивати соціальну інфраструктуру Львова, не вкладаючи коштів у їх будівництво. Так, землі, якими володіли раніше монастирі на східних околицях міста (боніфрати, піари) стали територією, де згодом з'являються медичні заклади та будуються навчальні корпуси медичного факультету університету.

Перші приміщення надані австрійською державою університету (монастирські споруди ордену тринітаріїв) і стали першими навчальними корпусами для підготовки майбутніх медиків. Сам комплекс триповерхових монастирських будівель та костел Св. Трійці у Львові орден тринітаріїв спорудив ще в XVII ст. у бароковому стилі, звичайно, не був пристосований для навчальних потреб. Наприкінці XVIII ст. було проведено переобладнання приміщень з урахуванням їх нового призначення, а у самому храмі розмістили бібліотеку.

У 1783 р. рішенням імператора Йосипа II у барокову будівлю Колегії Піарів (нині вул. Чернігівська, Ю. Руфа) було перенесено шпиталь Братів Милосердя, де згодом розмістилося і невелике клінічне відділення, на базі якого мали навчатися студенти новоствореного медичного факультету.

Перший період функціонування Львівського медичного факультету тривав понад два десятиріччя. На початку XIX ст. львівський університет втратив право готувати дипломованих лікарів. Їх підготовкою займалися віденський і краківський університети. Колишні навчальні приміщення медичного факультету перейшли медико-хірургічному інституту (Ганіткевич, 2012). Однак цей навчальний заклад не мав права надавати дипломи докторів медицини, а лише хірургії та акушерства. Клінічною базою інституту була лічниця храму св. Лазаря (нині вул. Коперніка). Це приміщення лічниці з'явилося у Львові ще у XVII ст. і пов'язане з ім'ям італійського архітектора Амвросія Прихильного. Відомий ренесансний будівничий був автором як костелу св. Лазаря, так і приміщень самої лікарні. Це були одноповерхові будівлі, що двома крилами торкалися храму (Вуйчик, 2004; Гулюк, 2020). Згодом наприкінці XIX ст. над ними добудували другий поверх і будівля отримала більш сучасний класичний вигляд. У її приміщеннях не тільки надавали допомогу потребуючим, але й навчали майбутніх медиків.

У середині XIX ст. львівський університет отримав навчальні приміщення Єзуїтського конвікту (закритий навчальний заклад) у Галицькому середмісті (нині вул. М. Грушевського) разом з костелом Св. Миколая, що став з того часу університетським храмом.

Університетські приміщення медичного факультету

З другої половини XIX ст. адміністративне значення міста Львова в Австро-Угорській імперії зростає. Отримавши від імперії привілей – право на самоврядування, місто стало швидко розвиватися. Львів розбудовувався, що неминуче вело до розширення території міста. Кількість будинків у Львові зросла за 1870–1900 рр. з 2.5. тис до 4.4. тис., а квартир – з 17.4.тис. до 32.2. тис. (Hoszowski, 1935: 114). Досить швидко населення міста зросло майже у двічі. Так, у 1869 р. у Львові налічувалося 87,1 тис. мешканців, а у 1900 р. – 149, 5 тис. (Історія міст і сіл Української РСР. Львівська область, 1968: 62.). Ці зміни у демографічній структурі міста зумовили потребу збільшення кількості медичних закладів та кваліфікованих лікарських кадрів у Галиції та Лодомерії.

У зв'язку з цим наприкінці XIX ст. діяльність медичного факультету при львівському університеті було відновлено. Про що свідчив відповідний указ імператора Франца Йосифа I від 25 жовтня 1891 р. (Дикий, 2015). На порядок денний постало питання про будівництво нових навчальних корпусів та розширення клінічної бази для студентів медиків.

У 1894 р. львівський магістрат передав під будівництво навчальних корпусів медичного факультету земельні ділянки на вул. Пекарській вартістю близько 70 тисяч корон та субсидію в розмірі 30 тис. Будівництво здійснювалося за проектом архітектора Й. Браунзейса (Тимофієнко, 1999; Бірюльов, 2004). Відомий львівський архітектор був задіяний в проектуванні декількох навчальних корпусів університету. До набутих митця у цей період належать два корпуси львівського університету – хімічний корпус (нині вул. Драгоманова) та медичні навчальні приміщення (нині вул. Пекарська).

За задумом архітектора, східне передмістя Львова прикрасили три будівлі (корпуси анатомії, патології та фармакології) навколо відкритого парадного двору (курдонеру), творячи єдиний архітектурний ансамбль у класичному стилі. Внутрішнє планування будівель базувалося на коридорно-анфіладній системі з великими лекційними і просторими аудиторіями для практичних занять. Особлива увага була приділена будівництву анатомо-морфологічного корпусу. При проектуванні будівлі архітектор Й. Браунзейс тісно співпрацював з професором анатомії Г. Кадієм. Будівничий врахував досвід професора і надані ним пропозиції, щоб нові аудиторії були комфортними для навчання майбутніх медиків.

Упродовж 1891–1898 рр. продовжувалася забудова колишнього монастирського саду піарів на східних околицях Львова. За ініціативи галицьких медиків і підтримці громадськості було побудовано сім великих корпусів для теоретичних кафедр та шпиталів і клінік (Ганіткевич, 2012).

Так, були збудовані та почали функціонувати лікувальні корпуси міського шпиталю та при них клінічні бази медичного факультету з акушер-

ства та гінекології. Гінекологічно-пологовий корпус лікарні, де розташувалися також і навчальні приміщення медичного факультету (сучасна вул. Ю. Руфи), спроектований у стилі французького неоренесансу архітекторами Й. Браунзейсом та Ю.-К. Яновським.

Наприкінці 1898 р. завершили також будівництво терапевтичного та хірургічного корпусів крайового загального міського шпиталю, де одночасно розмістилися і однойменні кафедри медичного факультету. Проекти корпусів лікарні продовжували розробляти львівські архітектори Йозеф Браунзейс, Юзеф Каетан Яновський та Тадей Обомінський (Лягушкін Антон, 2021).

Історія становлення навчальних приміщень кафедри педіатрії тісно пов'язана з появою лікарні для дітей на Личаківі. Цей район своїми садами і парками безпосередньо межував з територією, що займала загальна крайова лікарня, і був досить близько до теоретичних корпусів медичного факультету. У зв'язку з цим у магістраті вирішили дитячу лікарню Св. Софії (функціонувала з 1845 р.) перенести з середмістя (нині вул. Ст. Бандери) на Личаків. Архітектурний проект майбутньої дитячої лікарні розробив Юзеф Каетан Яновський. За задумом проектанта нове приміщення лікарні (нині вул. Чернігівська, 3) мало бути більшим і комфортнішим для маленьких пацієнтів. На рубежі XIX–XX століть комплекс дитячої лікарні розширився завдяки будівництву ще двох корпусів, які спроектували архітектори Ів. Левинський та М. Ульма. У цих приміщеннях медики надавали допомогу потребуючим дітям, там же знаходилися навчальні кімнати, де лікарі передавали свій досвід студентам. Згодом у корпусі, що спроектував М. Ульма, розташувалася кафедра педіатрії медичного університету.

Будівництво університетських приміщень, що здійснювалося на рубежі XIX–XX століть, на нашу думку, відображало вплив тогочасного архітектурного стилю модерн. Так, при проектуванні увагу приділяли не лише загальному вигляду будівлі, але й її функціональному призначенню. Неабияке значення набувало і використання нових будівельних матеріалів – бетону, заліза, скла, кераміки. У львівській забудові того часу відбувалося створення системи конструктивних і художніх ознак нового архітектурного стилю, де вже спостерігалася відмова від класичних архітектурних форм.

12 липня 1911 р. на території, де вже формувалася комплекс будівель медичного факультету, було розпочато будівництво нової інфекційної лікарні. Для майбутньої лічниці Галицький Крайовий сейм виділив кредит у Комунальному банку на суму 1,2 млн. корон та затвердив проект майбутнього приміщення. Будівля була спроектована відомим львівським архітектурним бюро, очолюваним Іваном Левинським. Архітектурний стиль усього комплексу мав чітке еkleктичне окреслення стилю модерн (галицька сецесія) з виразними впливами української архітектурної традиції. Лікарня відповідала усім протиепідемічним і санітарно-гігієнічним вимогам тогочасних світо-

вих стандартів. У відповідності з вимогою часу практикувалось будівництво окремих корпусів (павільйонний стиль), у яких було усе ретельно продумано і передбачено, зокрема, ціла система санітарно-технічних пристроїв, резервна система водопостачання тощо. Цікавою була система калориферного опалення – підігріте повітря від котлів по спеціальних каналах подавалося прямо в палати. У грудні 1912 р. нова клінічна лікарня вже приймала пацієнтів. З 1913 року працювали чотири корпуси інфекційної лікарні, які стали новою клінічною базою медичного факультету львівського університету.

У 1912–1914 рр. на вул. Пекарській з'являється ще один модерний триповерховий будинок виконаний у класицистичному стилі, за призначенням – дерматологічна клінічна лікарня. Ініціатором будівництва клініки був проф. В. Лукасевич. У роки Першої світової війни тут діяв епідеміологічний шпиталь, згодом, у другій половині ХХ ст. приміщення перебрало на себе функції адміністративного корпусу львівського медичного інституту.

З 1905 року у складі медичного факультету львівського університету активно діяла кафедра неврології і психіатрії. З часом виникла потреба у розширенні клінічної бази та навчальних приміщень кафедри. У 30-і роки ХХ ст. поряд з основними корпусами львівського державного загального шпиталю (реорганізований в часи Другої Речі Посполитої (1919–1939 рр.) замість крайового загального шпиталю) було розпочато будівництво неврологічного корпусу. До роботи над проектом нового лікарняного корпусу долучився відомий архітектор львівської сецесії, який розробив основний тип львівського фасаду періоду Art Nouveau (модерн), колишній ректор львівської політехніки Тадеуш Обмінський. Будівля проектувалася у функціональному стилі, враховуючи призначення і нові віяння в архітектурі. У новому клінічному корпусі також читалися лекції та проводилися практичні заняття для студентів. При клініці були гістологічна лабораторія, рентген-кабінет, відділення електро- і гідротерапії, операційна, 65 ліжок для пацієнтів. У цьому ж корпусі донині функціонує кафедра неврології університету (Кафедра неврології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (заснування, становлення, наукова діяльність, 2018: 7).

Будівництво корпусів медичного призначення вздовж сучасної вулиці Юрія Руфи продовжувалося і згодом, у ХХ столітті. Це дало можливість отримати свої клінічні бази і іншим кафедрам медичного факультету. Так, розширила власну клінічну базу і навчальні приміщення кафедра офтальмології, яка діяла з 1898 р. при медичному факультеті.

Література:

1. Noszowski S. *Ekonomiczny rozwój Lwowa w latach 1772–1914*. Lwow, 1935. С. 114.
2. Архітектура Львова: Час і стилі. XIII–XXI ст. / за ред. Ю. Бірюльов. Львів : Центр Європи, 2008. 720 с.
3. Бірюльов Ю.О. Браунзейс Йосип. *Енциклопедія сучасної України*. Київ : Поліграфкнига, 2004. Т. 3. С. 436.
4. Вуйцик В. Шпиталь і костел Св. Лазаря у Львові. *Вісник «Укрзахідпроектреставрація»*. Львів, 2004. Число 14. С. 99–102.

Досить помітною у плані архітектури є будівля, де нині розташовані кафедри мікробіології та загальної гігієни з екологією медичного університету (вул. Зелена). Будівля спроектована у стилі модерного конструктивізму у 30-х роках минулого століття і є першим «хмарочосом» міста Львів. Первісне призначення – Будинок соціального страхування (1937 р.), згодом – інститут Вайгля (1942 р.) у складі кафедри загальної біології львівського університету.

Вже у час незалежної України на вул. Пекарській постав ще один навчальний корпус – навчально-виробнича аптека. Корпус побудований у стилі тогочасного функціоналізму із врахуванням місцевих традицій у будівництві та нових вимог для надання освітніх потреб. Національний колорит будівлі вигідно підкреслює мозаїчне панно, що прикрасило фасад будівлі.

Висновки. Історія будівництва та розбудови приміщень львівського медичного університету підтверджує, що цей навчальний заклад є одним з найдавніших в Україні. Будівництво університетських приміщень пов'язане з іменами відомих європейських архітекторів, що творили незабутній колорит львівського ландшафту впродовж століть. Проектування та будівництво навчальних приміщень університету дає можливість простежити еволюцію використання архітектурних стилів у Львові від бароко до конструктивізму двадцятого століття.

Компактне розташування корпусів та будівель, де проводилося навчання студентів медичного університету, разом з розвитком соціальної інфраструктури сприяло розбудові східного району міста Львова – Личаків.

Сьогодні у львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького навчається понад 6 тисяч студентів на 76 кафедрах, з яких 49 клінічних. І навчальні корпуси, з більш ніж столітньою історією, продовжують виконувати своє основне завдання – є місцем, де навчають майбутніх медиків, фармацевтів та стоматологів. Ці приміщення є історичними свідками становлення цілої плеяди відомих українських лікарів, що є досить позитивним з точки зору виховного процесу. Однак пам'ятки архітектури, що досить активно використовувалися впродовж століть, нині потребують великих капіталовкладень, щоб умови навчання студентів були на належному рівні. У зв'язку з цим сьогодні вирішується питання про створення нової клінічної лікарні медичного університету, яка дасть можливість об'єднати високий фаховий рівень підготовки майбутніх медиків з належними умовами навчання у найстарішому і найповажнішому медичному університеті України.

5. Ганіткевич Я. Історичні етапи найстаршого в Україні Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького. *Онлайн-журнал НТШ*. URL: <http://ntsh.org/content/ganitkevich-yaroslav-istorichni-etapi-naustarshogo-v-ukrayini> (дата звернення: 16.07.2023).
6. Гулюк Є. Шпиталь і храм св.Лазаря у Львові. Лікування тіла в минулому та душі сьогодні. 13.03.2020. URL: https://risu.ua/shpital-i-hram-sv-lazarya-u-lvovi-likuvannya-tila-v-minulomu-ta-dushi-sogodni_n103273 (дата звернення: 16.07.2023).
7. Дикий Любомир. Перші 100 років в історії Львівського медичного університету. 01.10.2015. URL: hoto-lviv.in.ua/pershi-100-rokiv-v-istoriji-lvivskoho-medychnoho-universytetu (дата звернення: 16.07.2023).
8. Жук І. «Архітектура» у Т. 2 тритомника «Історія Львова» (Історія Львова: у 3 т. Т 2: 1772—1918 pp. / Редколегія Я. Ісаєвич, М. Литвин, Ф. Стеблій. Львів : Центр Європи, 2007. 559 с., іл.
9. Історія міст і сіл Української РСР. Львівська область у двадцяти шести томах. Головна редакція Української Радянської Енциклопедії. Інститут історії АН УРСР. Київ, 1968. 976 с.
10. Кафедра неврології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (заснування, становлення, наукова діяльність) / авт. кол. Івасюк Г., Негрич Т., Матвієнко Ю. та ін. Львів : ЛНМУ імені Данила Галицького, 2018. 52 с.
11. Лягушкін Антон. Найстаріша діюча лікарня Галичини, або майже 240-річна історія Львівської обласної клінічної лікарні. 27.04.2021. URL: lviv.in.ua/naustarisha-diiucha-likarnia-halychyny-abo-mayzhe-240-richna-istoriia-lvivskoi-oblasnoi-klinichnoi-likarni (дата звернення: 16.07.2023).
12. Смірнов Ю. Костел св. Лазаря. Енциклопедія Львова. Львів : Літопис, 2010. Т. 3. С. 522–524.
13. Тимофієнко В.І. Браунзейс Йосиф. *Зодчі України кінця XVIII – початку XX століть. Біографічний довідник*. Київ : НДІТІАМ, 1999.
14. Чорний Модест Австрійська секуляризаційна реформа у Львові: міфи і реалії. *Наукові зошити історичного факультету Львівського університету*. 2012–2013. Випуск 13-14. С. 311–330.

References:

1. Hoszowski S. (1935). *Ekonomiczny rozwoj Lwowa w latach 1772–1914*. [The economic development of Lviv in 1772 – 1914]. Lwow, pp. 114. [in Polish].
2. Biryulov Yu. (Ed.). (2008). *Arkhitektura L'vova: Chas i styli* [Architecture of Lviv: Time and styles. XIII–XXX centuries]. Lviv: Tsentr Yevropy, pp. 720. [In Ukrainian].
3. Biryulyov Yu., Braunzeis Yo. (2004). *Entsyklopediya suchasnoyi Ukrayiny* [Encyclopedia of modern Ukraine]. Kyiv: Polygraph book, T. 3, pp. 436. [In Ukrainian].
4. Vuytsyk V. (2004). *Shpytal i tserkva sv. Lazarya u Lvovi* [Hospital and St. Lazarus Church in Lviv]. Lviv: Visnyk «Ukrzakhidproektrestavratsiya», № 14, pp. 99 – 102. [In Ukrainian].
5. Ganitkevich Ya. (2023) *Istorychni etapy naustarishoho v Ukrayini L'vivs'koho natsional'noho medychnoho universytetu imeni Danyla Halyts'koho* [Historical stages of the oldest in Ukraine Lviv National Medical University named after Danylo Halytskyi]. *Internet-zhurnal Natsional'noyi akademiyi nauk*. URL: <http://ntsh.org/content/ganitkevich-yaroslav-istorichni-etapi-naustarshogo-v-ukrayini> (last accessed 16.06.2023) [In Ukrainian].
6. Gulyuk E. (2020). *Shpytal' i tserkva Sv. Lazarya u L'vovi. Ztsilennya tila v mynulomu i dushi s'ohodni* [Hospital and Church of St. Lazarus in Lviv. Healing the body in the past and the soul today]. 13.03.2020. – URL: https://risu.ua/shpital-i-hram-sv-lazarya-u-lvovi-likuvannya-tila-v-minulomu-ta-dushi-sogodni_n103273 (last accessed 16.06.2023) [In Ukrainian].
7. Dykyu Lyubomyr. (2015). *Pershi 100 rokiv v istoriyi L'vivs'koho medychnoho universytetu*. 1 zhovtnya 2015 r. [The first 100 years in the history of Lviv Medical University]. October 1, 2015. URL // hoto-lviv.in.ua/pershi-100-rokiv-v-istoriji-lvivskogo-medychnoho-universytetu. (last accessed 16.06. 2023) [In Ukrainian].
8. Zhuk I. (2007). *Arkhitektura v kn. 2 trytomnoyi «Istoriyi L'vova»*. *Istoriya L'vova: u 3 t. / red. tom. 2: 1772—1918 / Redkolehiya YA. Isayevych, M. Lytvyn, F. Stebliy* [Architecture in Vol. 2 of the three-volume History of Lviv. History of Lviv: in 3 vols. Vol. 2: 1772—1918 / Editorial Board Ya. Isaevich, M. Lytvyn, F. Stebliy]. Lviv: Tsentr Yevropy, pp. 559 p., il.) [In Ukrainian].
9. *Holovna redaktsiya Ukrayins'koyi radyans'koyi entsyklopediyi*. Instytut istoriyi AN URSSR. (1968). *Istoriya mist i sil Ukrayins'koyi RSR. L'vivs'ka oblast' u dvadtsyaty shesty tomakh*. [History of cities and villages of the Ukrainian SSR. Lviv region in twenty-six volumes.] Kyiv: Instytut istoriyi AN URSSR, pp. 976 [In Ukrainian].
10. Ivasyuk H., Nehrych T., Matviyenko YU. (Ed.). (2018). *Kafedra nevrolohiyi L'vivs'koho natsional'noho medychnoho universytetu imeni Danyla Halyts'koho*. [Department of Neurology of Lviv National Medical University named after Danylo Halytskyi (foundation, formation, scientific activity)]. Lviv: LNMU named after Danylo Halytskyi, pp. 52. [In Ukrainian].
11. Lyagushkin Anton. (2021). *Naustarisha diyucha likarnya Halychyny, abo mayzhe 240-richna istoriya L'vivs'koyi oblasnoyi klinichnoyi likarni*. 27.04.2021 [The oldest operating hospital in Galicia, or the almost

- 240-year history of the Lviv Regional Clinical Hospital. 27.04.2021]. URL //lviv.in.ua/naystarisha-diiucha-likarnia-halychny-abo-mayzhe-240-richna-istoriia-lvivskoi-oblasnoi-klinichnoi-likarni (last accessed 16.06. 2023) [In Ukrainian].
12. Smirnov Yu. (2010). Kostel Sv. Lazarya [Church of St. Lazar]. Entsyklopediya Lvova. Lviv: Litopys, T. 3, pp. 522–524. [In Ukrainian].
 13. Timofienko V., Braunzeis Yo. (1999). Arkhitektory Ukrayiny kintsya XVIII – pochatku KHKH st. Biografichnyy dovidnyk [Architects of Ukraine of the late 18th and early 20th centuries. Biographical guide]. K.: NDITIAM. [In Ukrainian].
 14. Chorny Modest. (2012–2013). Avstriys'ka sekulyaryzatsiyna reforma u L'vovi: mify ta realiyi. [Austrian secularization reform in Lviv: myths and realities]. Naukovi zoshyty istorychnoho fakul'tetu L'vivs'koho universytetu. Vypusk 13–14, pp. 311–330 [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.06.2023
The article was received 23 June 2023